

Een klas vol verhalen

⌚ Duur 60 minuten

© **Lesdoel** De leerlingen maken kennis met verschillende gezinsvormen, talen, tradities en religies in de samenleving. Ze ontdekken dat verschillen in levensstijl en achtergrond bijdragen aan een kleurrijke gemeenschap. Door te luisteren, te delen en te creëren ontwikkelen ze empathie en leren ze zich in te leven in de ervaringen van anderen.

Verbindende leergebieden

- Inclusief burgerschap
- Kunsthoudende oriëntatie (beeldend, vormgeving, collage)
- Taalvaardigheid (vertellen, luisteren, beschrijven)
- Oriëntatie op jezelf en de wereld (sociale structuren, culturele diversiteit)

Kerdoelen

Burgerschap

- 2 Diversiteit – Leerlingen herkennen en waarderen verschillen tussen mensen.
- 4 Maatschappelijke betrokkenheid – Leerlingen tonen interesse in elkaars verhalen en perspectieven.

Nederlands

- 2A Luisteren en lezen met begrip – Leerlingen luisteren actief naar ervaringen van klasgenoten.
- 3A Doelgericht spreken en schrijven – Leerlingen verwoorden hun ervaringen en ideeën.

Kunst en cultuur

- 3 Betekenis geven – Leerlingen geven met beeld en vorm uiting aan hun identiteit.
- 4 Verbeelden en creëren – Leerlingen verbeelden zichzelf en anderen binnen de groep.
- 6 Kunst en cultuur beleven – Leerlingen ervaren cultuur als iets wat leeft in henzelf en de klas.

Mens en maatschappij

- 2 Vraagstukken – Leerlingen denken na over hun rol in een gemeenschap.
- 10 Diversiteit – Leerlingen ontdekken hoe mensen verschillend leven, denken en vieren.

Benodigdheden

- Blanco vlaggetjes of schilden (A5-formaat)
- Kleurpotloden, stiften, scharen, lijm
- Tijdschriften of geprinte afbeeldingen van feestdagen, kleding en eten
- Wereldkaart (geprint of op digibord)
- Post-its of kaartjes
- Eventueel: muziekfragmenten van diverse culturen

Introductie voor de leerkracht

Leerlingen in groep 4 beginnen zich steeds bewuster te verhouden tot anderen in de klas en tot de samenleving. Ze merken dat mensen verschillende achtergronden, leefwijzen, religies en gewoonten hebben. Leerlingen gaan hun eigen achtergrond onderzoeken én die van klasgenoten ontdekken. Er wordt niet gezocht naar overeenstemming, maar juist naar het herkennen van eigenheid én verbondenheid. Elke leerling draagt een verhaal met zich mee, gevormd door familie, feestdagen, eten, taal en andere gewoonten. Deze verhalen vormen samen de cultuur van de klas. De les maakt gebruik van kunstzinnige expressie (vlag of schild maken), gesprek, vergelijken, luisteren en reflectie. Op die manier worden denken, doen en voelen met elkaar verbonden.

Als leerkracht begeleid je het proces door open vragen te stellen, elkaars verhalen zichtbaar te maken en een warme sfeer te creëren waarin iedereen zich gezien voelt. Leerlingen die niet graag spreken, kunnen zich via beeld of symbool uitdrukken. Laat het tempo van de klas leidend zijn: deze les draait om het bouwen aan een veilige, inclusieve gemeenschap waarin iedere leerling telt.

Omschrijving van de opdracht

De leerlingen maken een persoonlijke 'vlag van mij', waarop ze tekenen, schrijven of plakken wat hen typeert. Dit kan gaan over hun gezin, hun lievelingseten, een feest dat ze thuis vieren, een taal die ze spreken of iets wat ze belangrijk vinden in het leven. De vlag wordt een kunstzinnige samenvatting van hun identiteit.

Na het maken van de vlag vertellen de leerlingen kort iets over hun werk. Wie wil, mag het mondeling presenteren. Anderen kunnen de leerkracht of een klasgenoot aanwijzen om het verhaal voor hen te vertellen. De vlaggen worden daarna verzameld op een groot wanddoek of de muur: een klas vol verhalen.

Begeleiding

- Geef ruimte voor verschillende manieren van vertellen (spreken, tekenen, schrijven).
- Stel open vragen als: 'Waarom heb je dit gekozen?' En: 'Wat betekent dit voor jou?'
- Herken de waarde van elk verhaal, ook als het eenvoudig of kort is.

Kennisoverdracht

- Laat op de wereldkaart zien waar de familie van sommige leerlingen vandaan komt.
- Gebruik muziekfragmenten of beelden van feestdagen uit verschillende culturen.
- Bespreek termen als 'traditie', 'geloof', 'taal' en 'gezin' met voorbeelden.

Differentiatie

- Visueel ingestelde leerlingen kunnen vooral tekenen en plakken.
- Taalvaardige leerlingen kunnen kleine teksten of zinnen bij hun vlag schrijven.
- Voor wie het spannend vindt om te delen, kan in tweetallen gewerkt worden.

De vijf fasen van de leercirkel**Verwondering**

Activiteit: laat de leerlingen afbeeldingen zien van verschillende gezinnen, feesten en gewoonten.

Vraag:

- Wat zie je? Wat is anders dan bij jou thuis?
- Wat herken je?
- Kun je je voorstellen dat het fijn is om iets op een andere manier te doen?

Laat leerlingen een tekening maken van een verschil dat hen opvalt of dat ze mooi vinden.

Doel: leerlingen raken verwonderd over hoe mensen verschillend kunnen leven en toch verbonden kunnen zijn.

Oriënteren

Activiteit: laat de leerlingen kaartjes maken met:

- Ik ben anders omdat ...
- Ik lijk op anderen omdat ...

Plak de kaartjes op het bord. Bespreek:

- Welke overeenkomsten zien we?
- Wat maakt ieder uniek?

Koppel dit aan het thema van respect: 'We mogen allemaal onszelf zijn én samen een klas vormen.'

Onderzoeken

Activiteit: iedere leerling maakt een persoonlijke vlag of een persoonlijk schild. Hierop tekenen of plakken leerlingen:

- feestdagen of rituelen;
- familieleden of huisdieren;
- kleding, taal, eten, hobby's;
- kleuren die iets voor hen betekenen.

Laat leerlingen hun vlag kort toelichten. Zet rustige muziek op tijdens het werken.

Doel: leerlingen onderzoeken hun eigen identiteit en die van klasgenoten.

Uitvoeren

Activiteit: hang alle vlaggen op als een grote installatie: een klas vol verhalen. Laat enkele leerlingen vertellen wat zij bijzonder vinden aan de verzameling. Koppel dat aan de woorden 'verschil', 'respect', 'trots' en 'samen'.

Doel: leerlingen laten via beeld en taal zien dat de klas een gemeenschap is vol unieke verhalen.

Reflecteren

Activiteit: laat leerlingen een post-it of kaartje invullen dat begint met: 'Morgen wil ik ...' Bijvoorbeeld:

- Morgen wil ik iets vragen over een feest dat ik nog niet ken.
- Morgen wil ik iemand een compliment geven over zijn of haar verhaal.
- Morgen wil ik trots zijn op mijn vlag.

Sluit af in een kringgesprek met vragen als:

- Wat heb je vandaag ontdekt over jezelf?
- Wat heb je ontdekt over een ander?

Doel: leerlingen reflecteren op hun rol in de gemeenschap en leren waarderen wat anders is.

Evaluatie en reflectie voor de leerkracht

Observeer tijdens de les:

- Wie voelt zich comfortabel om iets te delen?
- Wie toont nieuwsgierigheid naar anderen?
- Welke culturele of sociale thema's komen spontaan naar voren?

Stel jezelf vragen als:

- Hoe kan ik meer ruimte maken voor verhalen van thuis of afkomst?
- Welke leerlingen hebben extra aanmoediging nodig om zichzelf te uiten?
- Hoe kunnen we dit thema structureel onderdeel laten zijn van onze klas?

Mogelijke vervolglesen

- Wat vieren we thuis en waarom?
- Wat betekent een naam? (betekenis, afkomst, trots)
- Wat maakt iemand bijzonder?
- Hoe laten we merken dat iedereen welkom is?

Deze lesbrief hoort bij de uitgave 'EigenlijkWijs'.
www.eigenlijkwijs.nl